

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

P9_TA(2021)0452

Europejski obszar edukacji: wspólne całościowe podejście**Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 11 listopada 2021 r. w sprawie Europejskiego obszaru edukacji: wspólne całościowe podejście (2020/2243(INI))**

(2022/C 205/02)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 165 i 166 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając art. 5 ust. 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz Protokół (nr 2) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności,
- uwzględniając art. 14 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej,
- uwzględniając pierwszą zasadę Europejskiego filaru praw socjalnych,
- uwzględniając Agendę ONZ na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030 oraz w szczególności cel nr 4 zrównoważonego rozwoju ONZ,
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. w sprawie utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r. (COM(2020)0625),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 30 września 2020 r. zatytułowany „Plan działania w dziedzinie edukacji cyfrowej na lata 2021–2027: Nowe podejście do kształcenia i szkolenia w epoce cyfrowej” (COM(2020)0624),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 1 lipca 2020 r. pt. „Europejski program na rzecz umiejętności służący zrównoważonej konkurencyjności, sprawiedliwości społecznej i odporności” (COM(2020)0274),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 22 maja 2018 r. zatytułowany „Budowa silniejszej Europy: rola polityki dotyczącej młodzieży, edukacji i kultury” (COM(2018)0268),
- uwzględniając komunikat Komisji z dnia 14 listopada 2017 r. zatytułowany „Wzmocnienie tożsamości europejskiej dzięki edukacji i kulturze” (COM(2017)0673),
- uwzględniając rezolucję Rady z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia na rzecz europejskiego obszaru edukacji i w szerszej perspektywie (2021–2030) ⁽¹⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 17 maja 2021 r. pt. „Sprawiedliwość i włączenie w kształceniu i szkoleniu jako czynniki sprzyjające osiągnięciu sukcesu edukacyjnego przez wszystkich” ⁽²⁾ oraz w sprawie inicjatywy „Uniwersytety Europejskie” – łączenie szkolnictwa wyższego, badań, innowacji i społeczeństwa: ku nowemu wymiarowi europejskiego szkolnictwa wyższego” ⁽³⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. C 66 z 26.2.2021, s. 1.

⁽²⁾ Dz.U. C 221 z 10.6.2021, s. 3.

⁽³⁾ Dz.U. C 221 z 10.6.2021, s. 14.

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 12 maja 2009 r. w sprawie strategicznych ram Europejskiej współpracy w dziedzinie kształcenia i szkolenia („ET 2020”) (4),
- uwzględniając zalecenia Rady z dnia 22 maja 2018 r. w sprawie promowania wspólnych wartości, edukacji włączającej i europejskiego wymiaru nauczania (5), w sprawie kluczowych kompetencji w uczeniu się przez całe życie (6), z dnia 26 listopada 2018 r. w sprawie propagowania automatycznego wzajemnego uznawania kwalifikacji uzyskanych w ramach kształcenia i szkolenia na poziomie wyższym i średnim II stopnia oraz efektów uczenia się osiągniętych w okresach nauki za granicą (7), z dnia 22 maja 2019 r. w sprawie wysokiej jakości systemów wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem (8) oraz w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków (9), a także z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie walidacji uczenia się pozaformalnego i nieformalnego (10),
- uwzględniając deklarację paryską z dnia 17 marca 2015 r. w sprawie promowania – poprzez edukację – postaw obywatelskich oraz wspólnych wartości, którymi są wolność, tolerancja i niedyskryminacja,
- uwzględniając raport Eurydice z dnia 24 marca 2021 r. pt. „Nauczyciele w Europie. Kariera, rozwój zawodowy i ogólne samopoczucie” oraz badania opublikowane przez Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wewnętrznej w październiku 2020 r. pt. „W kierunku edukacji europejskiej – krytyczne perspektywy przyszłych wyzwań” i w maju 2021 r. pt. „Edukacja i młodzież po pandemii COVID-19 w Europie – skutki kryzysu i zalecenia polityczne”,
- uwzględniając badanie opublikowane przez Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wewnętrznej w lutym 2021 r. pt. „Urzeczywistnienie europejskiego obszaru edukacji: aktualna sytuacja, wyzwania i perspektywy”,
- uwzględniając badanie opublikowane przez Departament Tematyczny ds. Polityki Strukturalnej i Polityki Spójności w Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Wewnętrznej w maju 2018 r. pt. „Tożsamość europejska”,
- uwzględniając swoją rezolucję z 25 marca 2021 r. w sprawie kształtowania polityki edukacji cyfrowej (11),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 11 grudnia 2018 r. w sprawie edukacji w erze cyfrowej: wyzwania, szanse i wnioski dotyczące kształtowania polityki UE (12),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 12 czerwca 2018 r. w sprawie modernizacji edukacji w UE (13),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z dnia 19 marca 2021 r. zatytułowaną „Utworzenie europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.” (14),
- uwzględniając art. 57 Regulaminu,
- uwzględniając opinię Komisji Zatrudnienia i Spraw Socjalnych,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A9-0291/2021),

A. mając na uwadze, że każdy ma prawo do nauki i dostępu do kształcenia zawodowego i ustawicznego,

(4) Dz.U. C 119 z 28.5.2009, s. 2.

(5) Dz.U. C 195 z 7.6.2018, s. 1.

(6) Dz.U. C 189 z 4.6.2018, s. 1.

(7) Dz.U. C 444 z 10.12.2018, s. 1.

(8) Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 4.

(9) Dz.U. C 189 z 5.6.2019, s. 15.

(10) Dz.U. C 398 z 22.12.2012, s. 1.

(11) Teksty przyjęte, P9_TA(2021)0095.

(12) Dz.U. C 388 z 13.11.2020, s. 2.

(13) Dz.U. C 28 z 27.1.2020, s. 8.

(14) Dz.U. C 175 z 7.5.2021, s. 6.

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

- B. mając na uwadze, że proces integracji europejskiej, jednolity rynek UE i inne obszary polityki UE przyczyniły się – choć w sposób fragmentaryczny – do naturalnego rozwoju europejskiej przestrzeni edukacyjnej, która jest historycznie oparta na tradycji europejskiego humanizmu, podstawowych praw i wartości;
- C. mając na uwadze, że ostatecznym celem jest ustanowienie oddolnego europejskiego obszaru edukacji ze wspólnymi celami polityki europejskiej, które gwarantują wysokiej jakości, włączającą i dostępną edukację, wzmacniają wymianę dobrych praktyk i zapewniają skuteczne ramy mobilności europejskiej, co wymaga usunięcia istniejących przeszkód, wykorzystania narzędzi europejskich oraz wspierania rozwoju polityki na szczeblu krajowym i europejskim w celu dostosowania systemów edukacji do kryzysu klimatycznego i umożliwienia udanej transformacji ekologicznej i cyfrowej;
- D. mając na uwadze, że edukację należy ujmować szeroko jako „uczenie się przez całe życie”, począwszy od edukacji przedszkolnej po szkolnictwo wyższe, z uwzględnieniem kształcenia i szkolenia zawodowego (VET), a także trybów pozaformalnych i nieformalnych, a jej celem powinno być zdobywanie umiejętności przekrojowych, tak aby umożliwić każdemu rozwijanie potencjału osobistego i zawodowego, pełne uczestnictwo w społeczeństwie i skuteczne wejście na rynek pracy;
- E. mając na uwadze, że wyzwania, przed którymi stoi obecnie UE i jej państwa członkowskie, w tym brak konkurencyjności, zmiana klimatu, transformacja cyfrowa społeczeństwa, różne formy ekstremizmu i populizmu, dezinformacja, podważanie edukacji opartej na dowodach oraz pogłębienie istniejących nierówności w wyniku pandemii COVID-19, mogą wymagać stosownych i wspólnych działań europejskich;
- F. mając na uwadze, że pandemia wywarła negatywny wpływ na cały sektor edukacji, a istniejące różnice w infrastrukturze edukacyjnej, wiedzy fachowej i dostępie do zasobów w poszczególnych państwach członkowskich i pomiędzy nimi oraz między poszczególnymi szczeblami i rodzajami kształcenia pogłębiły się jeszcze bardziej podczas pandemii COVID-19, głównie w wyniku wzrostu nierówności, w tym braku dostępu do infrastruktury informatycznej w przypadku osób w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, co wywarło negatywny wpływ na dostęp do kształcenia;
- G. mając na uwadze, że kształcenie bezpośrednie nadal jest kluczowym warunkiem intelektualnego i osobistego rozwoju osoby uczącej się;
- H. mając na uwadze, że Parlament wezwał państwa członkowskie, aby priorytetowo potraktowały inwestycje w edukację i szkolenia, np. przez przeznaczenie na odpowiednie obszary polityki co najmniej 10 % krajowych budżetów na odbudowę i zwiększanie odporności, a także zwrócił się o znaczne zwiększenie budżetu programu Erasmus+, uznając że wydatki na edukację stanowią w większym stopniu inwestycję w naszą wspólną przyszłość⁽¹⁵⁾ niż wydatki, dzięki której możliwe będzie stworzenie bardziej zrównoważonego, cyfrowego i spójnego społecznie społeczeństwa; mając na uwadze, że Parlament wezwał do tego, aby inwestycje w kształcenie i szkolenie stanowiły istotną część instrumentu Komisji NextGenerationEU;
- I. mając na uwadze, że wysokiej jakości inwestycje w edukację mają wysoką stopę zwrotu, natomiast samo zwiększenie wydatków niekoniecznie przynosi pożądane rezultaty; mając na uwadze, że średnia globalna prywatna stopa zwrotu z edukacji pozostaje na wysokim i stabilnym poziomie od dziesięcioleci⁽¹⁶⁾;
- J. mając na uwadze, że istnieje potrzeba większego uznania dla zawodu nauczyciela, który przechodzi kryzys, dla mających wysokie kompetencje i motywację nauczycieli i szkoleniowców, a także dla szerszego szkolenia ustawicznego; mając na uwadze znaczne różnice między państwami członkowskimi pod względem kształcenia wstępnego i szkolenia wprowadzającego nauczycieli, ich warunków pracy, wynagrodzenia, oceny, ścieżek kariery i ustawicznego doskonalenia zawodowego; mając na uwadze, że w 2018 r. zaledwie 40,9 % nauczycieli w UE co najmniej raz było zagranicą w celach zawodowych jako osoba ucząca się, nauczyciel lub w obu tych rolach⁽¹⁷⁾;
- K. mając na uwadze, że osiągnięto postępy w tworzeniu europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego, które są efektem długoterminowych starań podejmowanych w ramach procesu bolońskiego, i wykorzystywania tego procesu jako punktu odniesienia w celu wyciągania wniosków z doświadczeń zdobytych podczas jego wdrażania; mając na uwadze, że istnieje potrzeba promowania europejskich szkół wyższych, ponieważ przyczyniają się one do doskonałości europejskiej i roli geopolitycznej UE;

⁽¹⁵⁾ Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie kształtowania polityki edukacji cyfrowej.

⁽¹⁶⁾ Psacharopoulos, G., Patrinos, H. A., Returns to Investment in Education: A Decennial Review of the Global Literature” [Zwrot z inwestycji w edukację: dziesięcioletni przegląd światowej literatury], Grupa Banku Światowego, kwiecień 2018.

⁽¹⁷⁾ Sprawozdanie Eurydice z dnia 24 marca 2021 r. pt. „Nauczyciele w Europie. Kariera, rozwój zawodowy i ogólne samopoczucie”

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

- L. mając na uwadze brak uznania dla kształcenia i szkolenia zawodowego jako wyboru i drogi do doskonałości, na równi z innymi ścieżkami edukacyjnymi; mając na uwadze, że nadal istnieje wiele przeszkód dla mobilności uczących się, w tym długoterminowej mobilności uczniów zawodu, pomimo postępów poczynionych w ramach procesu kopenhaskiego;
- M. mając na uwadze, że państwa członkowskie nie osiągnęły w pełni celów i poziomów odniesienia określonych w ramach programu „Kształcenie i szkolenie 2020”, w szczególności celów, które obejmują poprawę jakości kształcenia i równego do niego dostępu, zmniejszenie odsetka osób przedwcześnie kończących kształcenie i szkolenie oraz obniżenie odsetka piętnastolatków o niewystarczających umiejętnościach w zakresie czytania, matematyki i nauk przyrodniczych do poziomu poniżej 15 %;
- N. mając na uwadze, że gromadzenie wysokiej jakości danych i statystyki dotyczące kształcenia i szkolenia stanowią dwa warunki wstępne, aby lepiej zrozumieć wyzwania oraz rozbieżności na terytorium UE, a także przyczynić się do wyeliminowania tych rozbieżności;
- O. mając na uwadze, że edukacja cyfrowa i odpowiednie umiejętności cyfrowe powinny być postrzegane jako część kształcenia zorientowanego na przyszłość, a nie jako podgrupa lub alternatywa dla istniejących metod uczenia się i nauczania, przy czym należy jednocześnie podkreślać znaczenie nauki stacjonarnej; mając na uwadze, że znacznie ponad jednej trzeciej Europejczyków (42 %) brakuje nawet podstawowych umiejętności cyfrowych, przy czym istnieją znaczne różnice w poszczególnych państwach członkowskich i między nimi; mając na uwadze, że celem programu na rzecz umiejętności jest zapewnienie, aby 70 % osób w wieku 16–74 lat zdobyło podstawowe umiejętności cyfrowe do 2025 r., co stanowi wzrost średnio o 2 punkty procentowe rocznie w porównaniu z rocznym wzrostem o 0,75 punktu procentowego w latach 2015–2019;
- P. mając na uwadze, że europejski obszar edukacji oferuje istotne możliwości zacieśnienia współpracy międzynarodowej;

Potrzeba utworzenia europejskiego obszaru edukacji

1. podkreśla znaczenie wysokiej jakości, przystępnej cenowo i włączającej edukacji dostępnej dla wszystkich przez całe życie; podkreśla również, że inicjatywa europejskiego obszaru edukacji powinna zapewnić osobom uczącym się w UE większą ilość i jakość możliwości studiowania, szkolenia, prowadzenia badań naukowych i pracy niezależnie od ich miejsca pobytu, zwiększenie mobilności edukacyjnej, ułatwienie trwałego i konstruktywnego dialogu z odpowiednimi podmiotami oraz stworzenie środowiska, w którym umiejętności, kwalifikacje, dyplomy i stopnie naukowe są uznawane i cenione w całej Europie;
2. podkreśla, że stopa zwrotu z edukacji utrzymuje się na wysokim poziomie, a zatem zasadniczo istnieje silny związek między większą liczbą działań w dziedzinie kształcenia i szkolenia a wzrostem społecznym i gospodarczym, większą równością i poprawą warunków życia dla wszystkich oraz większymi możliwościami zawodowymi i osobistymi na szczeblu jednostki; w związku z tym podkreśla nieocenione znaczenie kształcenia, szkolenia i uczenia się, które powinny być dostępne dla wszystkich jako najbardziej istotne aspekty napędzające postęp społeczny i zrównoważony wzrost gospodarczy; uważa, że europejski obszar edukacji może i musi odegrać niezerwaną rolę w zwiększaniu dostępu do edukacji i poprawie jej jakości w całej UE;
3. podkreśla rolę europejskiego obszaru edukacji w umożliwianiu większego i lepszego przepływu osób uczących się, nauczycieli i wiedzy, wzmocnieniu poczucia przynależności europejskiej i świadomości obywatelskiej, gwarantowaniu praw i wartości oraz zapewnianiu sprawiedliwych i równych szans; podkreśla potencjał Europy, aby stać się prawdziwą potęgą edukacyjną poprzez wykorzystanie bogactwa naszej różnorodności i wymianę dobrych praktyk w celu sprostania obecnym i przyszłym wyzwaniom;
4. uważa, że edukacja i kultura mają kluczowe znaczenie dla osiągnięcia postępu i dobrostanu osobistego i społecznego, wspierania obywatelstwa europejskiego, poprawy spójności społecznej, stymulowania tworzenia miejsc pracy oraz sprawiedliwego i zrównoważonego dobrobytu gospodarczego i społecznego w Europie, a także zapewnienia, by UE była konkurencyjnym i odpornym podmiotem w skali światowej, charakteryzującym się większą przedsiębiorczością, aby przeprowadzić transformacji ekologicznej i cyfrowej;
5. wzywa do wykorzystania licznych możliwości uzyskania „europejskiej wartości dodanej” dzięki edukacji, zwłaszcza poprzez mobilność i wymianę najlepszych praktyk, wśród których szczególnie istotną rolę odgrywają programy Erasmus+ i Europejski Korpus Solidarności;
6. apeluje o nadanie europejskiemu obszarowi edukacji wyraźniejszego i silniejszego wymiaru geopolitycznego, aby umożliwić UE strategiczne wykorzystywanie potęgi edukacyjnej wspólnie z najbliższymi sąsiadami i partnerami;

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

Łączenie podejścia instytucjonalnego z zaangażowaniem zainteresowanych stron

7. uwzględni różnorodność wizji i podejść w zakresie europejskiego obszaru edukacji, które wyrażają wspólne pragnienie nadania nowego impulsu „projektowi europejskiemu”; uważa edukację za podstawę realizacji projektu europejskiego, przy czym rola UE koncentruje się m.in. na wspieraniu i koordynowaniu państw członkowskich w dzieleniu się dobrymi praktykami, zachęcaniu do wspólnych standardów i niwelowaniu istniejących luk, podczas gdy treści edukacyjne i metody nauczania pozostają w kompetencjach krajowych; podkreśla potrzebę ściślejszej współpracy w dziedzinie edukacji w całej Europie i poza nią w celu opracowania wspólnych podejść i rozwiązań w obliczu wspólnych wyzwań;
8. docenia wysiłki Komisji na rzecz wspierania europejskiego obszaru edukacji, a jednocześnie odnotowuje potrzebę bardziej całościowego podejścia, które wymaga konstruktywnej współpracy i koordynacji między wszystkimi podmiotami i różnorodnymi zainteresowanymi stronami, w tym społecznością edukacyjną i szkoleniową, stowarzyszeniami rodziców, partnerami społecznymi, związkami zawodowymi, organizacjami młodzieżowymi, osobami pracującymi z młodzieżą i społeczeństwem obywatelskim; apeluje o większą otwartość na nowatorskie pomysły, aby zapewnić, że europejski obszar edukacji będzie w dalszym ciągu ewoluował i służył jako bodziec dla liczniejszych i silniejszych partnerstw, w tym między sektorem publicznym i prywatnym, oraz dla synergii między zainteresowanymi stronami;
9. z zadowoleniem przyjmuje odpowiedź Rady na wnioski Komisji, w szczególności fakt, że skoncentrowała się ona na znaczeniu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz możliwości uczenia się przez całe życie, które muszą być przystępne cenowo i dostępne dla wszystkich, zwłaszcza w najbardziej oddalonych regionach UE;
10. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do utworzenia europejskiego obszaru edukacji do 2025 r.; przestrzega, że wnioski Komisji nadal stanowią głównie zarys strategiczny, natomiast nie są konkretnym planem działania w zakresie polityki; sugeruje zatem, aby wyznaczyć jasne średnio- i długoterminowe priorytety wraz z osiągalnymi celami i terminami działań, które należy podjąć, w tym jasno określonymi celami pośrednimi, które będą stanowiły poszczególne elementy składowe prawdziwego europejskiego obszaru edukacji bez zbędnych opóźnień, przy jednoczesnym uwzględnieniu zdolności fiskalnych państw członkowskich;
11. podkreśla pilną potrzebę opracowania wspólnej strategii wdrożenia i planu działania obejmującego instytucje UE, państwa członkowskie i wszystkie odpowiednie zainteresowane strony, w tym organy lokalne i regionalne oraz społeczeństwo obywatelskie, oraz określającego zakres ich odpowiedzialności i możliwości; podkreśla, że europejski obszar edukacji powinien być przejrzysty i dostępny oraz odzwierciedlać się na wszystkich poziomach zarządzania;

Urzeczywistnianie wizji: wspólne priorytety strategiczne i cele na szczeblu UE

12. podkreśla potencjał wykorzystania narzędzi koordynacji polityki europejskiej do osiągnięcia wspólnych celów europejskiego obszaru edukacji, w tym otwartej metody koordynacji i europejskiego semestru; przypomina o roli europejskiego semestru w skutecznej realizacji polityki UE w dziedzinie edukacji, przyznając jednocześnie, że pierwotnie został on pomyślany jako narzędzie koordynacji polityki gospodarczej w całej UE służące zapewnieniu, by rządy przestrzegały odpowiedzialności budżetowej;
13. wzywa wszystkie instytucje UE i państwa członkowskie, aby uzgodniły tę samą wizję, priorytety, cele i poziomy odniesienia europejskiego obszaru edukacji, przy jednoczesnym uznaniu istniejących w Europie różnic;
14. podkreśla znaczenie ustanowienia wolności nauki i autonomii pedagogicznej jako nadrzędnych zasad europejskiego obszaru edukacji;
15. apeluje o wykorzystywanie synergii między europejskim obszarem edukacji, europejską przestrzenią badawczą i europejskim obszarem szkolnictwa wyższego, a także między poszczególnymi programami UE; wzywa do dalszego wzmocnienia programów Erasmus+, „Horyzont Europa”, „Kreatywna Europa”, Europejskiego Korpusu Solidarności, programu „Cyfrowa Europa” oraz programu „Obywatele, równość, prawa i wartości”, aby przynosić korzyści wszystkim nauczycielom, pracownikom edukacyjnym, organizatorom kształcenia, osobom pracującym z młodzieżą i wszystkim uczącym się;
16. podkreśla, że włączenie powinno być głównym wymiarem europejskiego obszaru edukacji, a zarazem warunkiem wstępnym osiągnięcia wysokiej jakości edukacji dla wszystkich; podkreśla, że nikt nie powinien być pozostawiony samemu sobie, że każdy uczący się ma talent oraz że indywidualne różnice powinny być doceniane; podkreśla, że postępy w realizacji wspólnych celów można osiągnąć jedynie poprzez bardziej kompleksowe podejście;

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

17. podkreśla znaczenie umieszczenia uczącego się w centrum procesu uczenia się; podkreśla potrzebę zadbania o to, aby przyjęto podejście dostosowanego do potrzeb grup szczególnie wrażliwych, w tym osób z wszelkimi rodzajami niepełnosprawności lub zróżnicowanymi postętami w nauce, takich jak osoby z autyzmem lub osoby o dużym potencjale, oraz wspierano podejście do europejskiego obszaru kształcenia obejmujące całą szkołę; zachęca Komisję do konsultacji ze wszystkimi właściwymi zainteresowanymi stronami, takimi jak stowarzyszenia studentów, eksperci do spraw wsparcia pedagogicznego, opiekunowie osób uczących się ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi i in., zwłaszcza jeżeli chodzi o rozwój uniwersytetów europejskich i centrów doskonałości zawodowej;

18. z dużym zadowoleniem przyjmuje cele nowych strategicznych ram UE na rzecz uczenia się przez całe życie i szkolenia, które były przedmiotem rezolucji Rady z dnia 19 lutego 2021 r. w sprawie strategicznych ram europejskiej współpracy w dziedzinie edukacji, a także pięć priorytetów strategicznych w nich określonych, w szczególności konkretne propozycje dotyczące urzeczywistnienia dla wszystkich przygotowania zawodowego i mobilności przez całe życie;

19. podkreśla znaczenie poprawy warunków pracy oraz potrzebę odpowiedniego wynagradzania nauczycieli i wychowawców za ich pracę; wzywa państwa członkowskie, by we współpracy z Komisją inwestowały w kształcenie początkowe nauczycieli i szkoleniowców, w szczególności poprzez uwzględnienie wymiaru europejskiego i mobilności transnarodowej w ich programach nauczania, by rozwijały kompetencje i motywację w zawodzie edukacyjnym, zwiększały uznawanie wartości, jaką wychowawcy wnoszą dla społeczeństwa, oraz by wzmacniały autonomię pedagogiczną; wskazuje, jak ważna jest profesjonalizacja pracowników wczesnej edukacji i opieki, aby zapewnić odpowiednie uznawanie wartości pracy w tych dziedzinach, które są niezbędne w kształceniu dzieci;

20. wzywa państwa członkowskie do priorytetowego wspierania umiejętności korzystania z mediów i informacji, krytycznego myślenia i kultury tolerancji na wszystkich etapach procesu uczenia się jako krytycznych narzędzi wzmacniania pozycji odpowiedzialnych obywateli europejskich w zakresie umiejętności niezbędnych do przeciwdziałania rosnącej fali dezinformacji i do sprostanania wyzwaniom XXI wieku;

21. apeluje o wspólne ramy rozwoju kompetencji cyfrowych; podkreśla, że potrzebny jest wspólny system uznawania, walidacji i certyfikacji umiejętności cyfrowych, kwalifikacji i referencji, aby zmniejszyć luki w kompetencjach cyfrowych w całej Europie oraz aby wszystkie osoby uczące się, zwłaszcza dzieci, miały dostęp do podstawowego sprzętu cyfrowego;

22. podkreśla potrzebę cyfryzacji uniwersytetów w UE i ponawia apel o utworzenie europejskiej platformy internetowej dla uniwersytetów; wzywa UE do uznania łączności i infrastruktury cyfrowej za prawo wynikające z podstawowego prawa do edukacji;

23. z zadowoleniem przyjmuje niedawne zmiany wprowadzone w ePlatformie na rzecz uczenia się dorosłych w Europie i zachęca Europejską Agencję Wykonawczą ds. Edukacji i Kultury do oceny sposobu dalszego zwiększania widoczności, kontynuacji rozwoju i wzmacniania oddziaływania społeczności związanej z uczeniem się dorosłych;

24. popiera stosowanie ilościowych wskaźników i poziomów odniesienia, z należyтым uwzględnieniem różnic między państwami członkowskimi i wewnątrz nich, aby umożliwić ciągłe porównywanie i monitorowanie postępów państw członkowskich w osiąganiu wspólnych celów i zachęcać do dalszych działań politycznych, a jednocześnie podkreśla potrzebę dodatkowych wskaźników jakościowych i poziomów odniesienia oraz ostrzega przed nadmiernie ambitnymi celami średnioterminowymi;

25. podkreśla potrzebę poprawy jakości i zwiększenia częstotliwości niezbędnych działań w zakresie gromadzenia danych oraz zapewnienia aktywnego monitorowania odpowiednich wskaźników i poziomów odniesienia, takich jak cel określony w europejskim programie na rzecz umiejętności, aby osiągnąć doprowadzić do tego, że 50 % populacji dorosłych będzie uczestniczyć w działaniach w zakresie uczenia się; wzywa Komisję i państwa członkowskie do osiągnięcia ambitnych celów, takich jak odsetek osób osiągających słabe wyniki i osób przedwcześnie kończących naukę, a to poprzez obniżenie pierwszego poziomu odniesienia z 15 do 10 % i drugiego z 10 do 5 %;

26. wzywa do zacieśnienia współpracy UE z innymi organizacjami i instytucjami, takimi jak UNESCO i OECD, oraz do aktywnego wykorzystywania i wspierania istniejących i przyszłych badań i analiz edukacyjnych w celu wspomoczenia państw członkowskich w określaniu skutecznych reform polityki; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by opracowały wspólne, partycypacyjne badania dotyczące edukacji z odpowiednio określonym mandatem i budżetem zgodnie z zakresem kompetencji UE;

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

27. wzywa państwa członkowskie i Komisję do zapewnienia niezbędnych środków finansowych na ustanowienie, wdrożenie i rozwój europejskiego obszaru edukacji oraz ustanowienie specjalnego instrumentu finansowego w wieloletnich ramach finansowych na lata 2028-2034 w celu dalszego rozwoju tego obszaru i ułatwienia wzajemnego uznawania kwalifikacji; ponawia swój apel o przeznaczenie co najmniej 10 % środków w ramach Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności na edukację, w tym edukację cyfrową, i wzywa państwa członkowskie do znacznego zwiększenia wydatków publicznych na edukację do poziomu powyżej średniej UE (4,7 % PKB w 2019 r.);

28. zachęca Komisję i państwa członkowskie do wdrożenia strategii łagodzenia skutków katastrof w sektorze edukacji, we współpracy ze wszystkimi zainteresowanymi stronami i w porozumieniu z nimi, oraz podkreśla znaczenie wspólnych działań europejskich w czasach kryzysu, takich jak pandemia COVID-19;

Środki i uwarunkowania sektorowe

29. podkreśla znaczenie nauki języków obcych, a w szczególności języka angielskiego; podkreśla konieczność podjęcia przez państwa członkowskie działań wspierających rozwój kompetencji językowych na wszystkich poziomach, zwłaszcza w ramach szkolnictwa podstawowego i średniego, aby zrealizować cel Rady Europy, jakim jest wielojęzyczność, oraz aby osiągnąć poziom odniesienia, zgodnie z którym wszyscy uczniowie będą w wystarczającym stopniu znali przynajmniej dwa inne języki urzędowe Unii Europejskiej i jej państw członkowskich najpóźniej w chwili ukończenia szkoły średniej I stopnia;

30. wzywa Komisję, by opracowała narzędzia umożliwiające państwom członkowskim wykonanie zalecenia Rady w sprawie kompleksowego podejścia do nauczania i uczenia się języków oraz by monitorowała postępy poczynione w tym zakresie; wzywa państwa członkowskie do gromadzenia porównywalnych danych dotyczących nauki języków; wzywa Komisję, by zapewniła wsparcie finansowe szkołom umożliwiającym naukę języków europejskich, w szczególności języków ojczystych obywateli UE mieszkających w innych krajach UE;

31. podkreśla potrzebę promowania badań i innowacji w edukacji; podkreśla znaczenie europejskiego obszaru edukacji w promowaniu zrozumienia, studiów i badań w dziedzinie najnowocześniejszych technologii, takich jak sztuczna inteligencja i robotyka, aby zwiększyć świadomość na temat związanych z nimi możliwości i wyzwań w środowisku edukacyjnym, w tym za pomocą specjalnych programów studiów licencjackich we wszystkich państwach członkowskich; wyraża zaniepokojenie faktem, że UE jako całość nie dysponuje wystarczającą liczbą specjalistycznych programów studiów licencjackich w dziedzinie sztucznej inteligencji;

32. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę europejskich centrów doskonałości zawodowej, która to inicjatywa stanowi strukturę dla tego sektora na szczeblu europejskim; wzywa do utworzenia europejskiego obszaru kształcenia i szkolenia zawodowego jako integralnej części europejskiego obszaru edukacji; zwraca się do Komisji i państw członkowskich o działania na rzecz stworzenia europejskiego statutu przygotowania zawodowego; podkreśla potrzebę rozwiązania w niektórych państwach członkowskich problemu nieatrakcyjności i braku prestiżu kształcenia i szkolenia zawodowego oraz dualnych systemów kształcenia; podkreśla, że systemy kształcenia i szkolenia zawodowego muszą być jeszcze bardziej ukierunkowane na osoby uczące się i dostosowane do zmieniającego się świata pracy; ponownie podkreśla znaczenie uznawania kształcenia i szkolenia zawodowego i wzywa państwa członkowskie do właściwego i pełnego wdrożenia odnośnego zalecenia Rady i europejskiego programu na rzecz umiejętności; podkreśla znaczenie stworzenia elastycznych i modułowych ścieżek kształcenia, aby umożliwić osobom uczącym się łączenie i wykorzystywanie różnych doświadczeń i możliwości edukacyjnych;

33. podkreśla znaczenie działań Komisji i państw członkowskich w zakresie szkolnictwa wyższego, takich jak ugruntowanie procesu bolońskiego, wzmocnienie międzynarodowego wymiaru europejskiego obszaru edukacji i promowanie europejskiej legitymacji studenckiej, między innymi poprzez wykorzystanie synergii, jaką umożliwiają istniejące programy UE;

34. nalega, aby europejski obszar edukacji stał się kamieniem milowym w uznawaniu dyplomów i kwalifikacji w całej UE oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do ułatwienia rozszerzenia zakresu automatycznego wzajemnego uznawania efektów uczenia się i okresów studiów za granicą, w tym w ramach kształcenia i szkolenia zawodowego oraz europejskich mikrokwalifikacji;

35. podkreśla istotną rolę uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, a także wolontariatu, oraz podkreśla potrzebę uznawania uzyskanych w ten sposób wyników; apeluje do Komisji i państw członkowskich o propagowanie umiejętności miękkich w całej UE;

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

36. zachęca państwa członkowskie do wdrożenia zalecenia Rady z 2018 r. w sprawie kluczowych kompetencji w procesie uczenia się przez całe życie w celu poczynienia postępów we wszystkich ośmiu kluczowych obszarach, takich jak umożliwienie młodym uczącym się zdobycia co najmniej jednego praktycznego doświadczenia w zakresie przedsiębiorczości w trakcie kształcenia, a tym samym do poprawy uznawania kompetencji zdobytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, aby zwiększyć elastyczność ścieżek uczenia się dla osób uczących się w każdym wieku; wzywa do stworzenia europejskich ram kompetencji obywatelskich i społecznych, które podkreślają wartość, promują i uznają korzystny wpływ praktyk takich jak mentoring i nadzorowanie aktywności młodzieży;

37. podkreśla, że po pandemii COVID-19 uczenie zdalne stało się elementem rzeczywistości wielu osób uczących się; podkreśla, że w szkolnictwie podstawowym i średnim uczenie się zdalne musi pozostać ostatecznością i stanowić uzupełnienie uczenia się w obecności nauczyciela, gdyż ma to kluczowe znaczenie dla nauczania wartościowych umiejętności społecznych; podkreśla, że nowoczesne, mieszane podejście do uczenia się skierowane do uczniów w wieku szkolnym musi być stosowane głównie w klasie i pod kierunkiem nauczyciela, który ze względów pedagogicznych może zdecydować się na połączenie różnych narzędzi, zarówno cyfrowych (w tym internetowych), jak i niecyfrowych, w ramach zadań edukacyjnych⁽¹⁸⁾;

38. wzywa państwa członkowskie do promowania treści edukacyjnych związanych ze zmianą klimatu i transformacją ekologiczną oraz do zwiększania wiedzy uczniów na temat Europejskiego Zielonego Ładu;

39. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zlikwidowania różnic w traktowaniu kobiet i mężczyzn w edukacji, w tym w kształceniu i karierze w dziedzinie nauk ścisłych, technologii, inżynierii, sztuki i matematyki (STEAM), a także do zwalczania stereotypów i dyskryminacji związanej z płcią oraz do wyeliminowania nękania, cyberprzemocy i innych form napastowania, dyskryminacji i przemocy, aby zwiększyć różnorodność kulturową, etniczną i płciową poprzez tworzenie i wymianę dobrych praktyk w całej Europie;

40. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie portugalskiej prezydencji Rady do uruchomienia platformy internetowej mającej ułatwić wymianę między państwami członkowskimi danych dotyczących wyzwań związanych z bezrobociem młodzieży spowodowanym przez pandemię;

41. podkreśla znaczenie masowych, otwartych kursów internetowych (MOOC) jako niezbędnego elementu, który promuje podnoszenie i zmianę kwalifikacji pracowników w sposób interaktywny i dostępny; uważa, że europejski obszar edukacji powinien promować wykorzystywanie i rozwój MOOC oraz odzwierciedlać takie cele w europejskim podejściu do mikrokwalifikacji;

42. zauważa, że nie ma obecnie jednej, uzgodnionej definicji mikrokwalifikacji; w związku z tym uważa, że należy określić jednolite, ogólnounijne standardy w celu skutecznego promowania wzajemnego uznawania mikrokwalifikacji w państwach członkowskich oraz zadbania o to, by pracodawcy mieli zaufanie do ich wartości;

Ramy zarządzania

43. zwraca się do Komisji i państw członkowskich, aby do końca 2022 r. przyjęły konkretne ramy strategiczne europejskiego obszaru edukacji 2030 (EASF 2030), w tym kompleksowego mechanizmu kierowania, monitorowania i oceny, zgodnie z czwartym celem zrównoważonego rozwoju ONZ, który zakłada, że należy „zapewnić wszystkim edukację wysokiej jakości oraz promować uczenie się przez całe życie”, oraz pierwszą zasadą Europejskiego filaru praw socjalnych; z zadowoleniem przyjmuje wniosek dotyczący powołania komitetu sterującego na rzecz europejskiego obszaru edukacji, co będzie podstawą zorganizowanych i systematycznych ram zarządzania; podkreśla znaczenie konferencji w sprawie przyszłości Europy dla dyskusji nad rozwiązywaniem wyzwań dotyczących europejskiej edukacji i opracowaniem strategii politycznych w tym zakresie;

44. domaga się, aby Komisja i państwa członkowskie podjęły decyzję w kwestii zakresu uczestnictwa wymaganego od państw członkowskich i innych szczebli władzy, w tym władz lokalnych i regionalnych oraz instytucji UE, a także aby opracowały skuteczny system wielopoziomowego zarządzania, który respektuje zasadę pomocniczości, a jednocześnie ma na celu wytworzenie europejskiej wartości dodanej;

45. dąży do osiągnięcia jasności co do oczekiwanego poziomu zaangażowania zainteresowanych stron, sektorów edukacji, które dotychczas były niedostatecznie reprezentowane, oraz odpowiednich podmiotów społeczeństwa obywatelskiego; podkreśla, że ramy zarządzania powinny obejmować wszystkie odpowiednie zainteresowane strony działające we wszystkich obszarach nauki, w tym również młodych pracowników, organizacje młodzieżowe i stowarzyszenia rodziców;

⁽¹⁸⁾ Zob. wniosek Komisji z dnia 5 sierpnia 2021 r. dotyczący zalecenia Rady w sprawie kształcenia mieszanego na rzecz wysokiej jakości szkolnictwa podstawowego i średniego sprzyjającego włączeniu społecznemu (COM(2021)0455).

Czwartek, 11 listopada 2021 r.

46. apeluje do Komisji o utworzenie platformy europejskiego obszaru edukacji, będącej interaktywnym, publicznym portalem wspierającym państwa członkowskie i zainteresowane strony w wymianie informacji oraz promowaniu współpracy i wymiany dobrych praktyk; uważa, że platforma taka powinna być odpowiednio finansowana i dostępna we wszystkich językach urzędowych UE;

47. podkreśla, że europejskie spisy powszechne, gromadzenie danych i prowadzenie badań dotyczących potrzeb terytorialnych i praktyk edukacyjnych w całej UE stanowią zasadniczy priorytet dla państw członkowskich i ich systemów edukacyjnych;

Dążenie do wzmocnienia europejskiego wymiaru edukacji

48. podkreśla potrzebę nadania edukacji wymiaru europejskiego poprzez włączenie do niej wyraźnej perspektywy europejskiej w programach nauczania i kształcenia nauczycieli w odniesieniu do wszystkich nauczycieli, instruktorów i osób uczących się w placówkach formalnych i pozaformalnych oraz w sektorze kształcenia i szkolenia zawodowego, w tym przy wsparciu ze strony działań „Jean Monnet” i akademii nauczycielskich; proponuje, aby akademie te nosiły nazwę Akademii Nauczycielskich im. Komeńskiego; popiera utworzenie wspólnych ram kształtowania i rozwoju kwalifikacji nauczycieli we wszystkich państwach członkowskich;

49. podkreśla, że osoby uczące się powinny uzyskać kompleksową wiedzę o europejskiej historii i europejskim dziedzictwie kulturowym, zarówno materialnym, jak i niematerialnym, oraz że należy rozwijać krytyczną pamięć europejską i świadomość historyczną w oparciu o podstawowe wartości leżące u podwalin UE; wzywa Komisję, państwa członkowskie i Radę Europy do współpracy w dziedzinie europejskiej historii i edukacji w zakresie dziedzictwa kulturowego w całej UE oraz podkreśla potrzebę ukierunkowanego finansowania i inicjatyw w celu zwiększenia badań nad historią Europy, a także promowania historii publicznej przy uwzględnieniu złożonego charakteru historii naszego kontynentu;

50. wzywa Komisję i państwa członkowskie do stworzenia wspólnych ram uczenia się o UE na wszystkich odpowiednich poziomach i we wszystkich obszarach kształcenia; zwraca uwagę na potrzebę zapoznania osób uczących się z procesem integracji europejskiej, instytucjami i strategiami politycznymi UE, prawami wynikającymi z obywatelstwa UE oraz sposobami aktywnego uczestnictwa w procesach demokratycznych UE;

51. wzywa Komisję i państwa członkowskie do opracowania kompleksowej europejskiej strategii i wspólnych ram dotyczących edukacji obywatelskiej o wymiarze europejskim, w tym uczenia się o wartościach europejskich, takich jak godność ludzka, demokracja, praworządność, prawa człowieka i równość, w celu zachęcania do wymiany dobrych praktyk i opracowywania wspólnych materiałów i podejścia pedagogicznego; w związku z tym zwraca się do Komisji o zbadanie możliwości utworzenia grupy zadaniowej ds. edukacji obywatelskiej w celu koordynowania tego zadania i poprawy dostępu do edukacji obywatelskiej z myślą o promowaniu europejskiej kultury obywatelskiej i poczucia przynależności do Europy w uzupełnieniu wymiaru lokalnego, regionalnego, krajowego i globalnego;

o

o o

52. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
